

ПРАВА СІМЕЙ

КОРОТКИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ
СІМЕЙ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ ОСІБ

Фінансується
Європейським Союзом

ПРАВА СІМЕЙ

КОРОТКИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ
СІМЕЙ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ ОСІБ

КОРОТКО ПРО ВАШІ ПРАВА

ЗМІСТ

[КОРОТКО ПРО ВАШІ ПРАВА](#)

[ЧОМУ САМЕ ЦЕЙ ПОСІБНИК?](#)

[ПРАВА СІМЕЙ](#)

[ДЕ Я МОЖУ ЗНАЙТИ ДОПОМОГУ?](#)

[РОЛЬ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ](#)

[ЩО МЕНІ РОБИТИ?](#)

- Ви маєте **право знати правду** про долю та місце перебування ваших зниклих членів сім'ї та обставини, за яких вони зникли.
- Ви маєте **право на дієве офіційне розслідування** долі та визначення місцеперебування ваших зниклих безвісти членів сім'ї, а також обставин їхнього зникнення.
- Ви маєте **право шукати, отримувати і поширювати інформацію**, в тому числі за межами вашої країни.
- Ви маєте **право на сімейне життя**, спілкування та відвідування членів вашої родини. Ваші діти мають право не розлучатися з вами проти своєї волі.
- Ви маєте **право на дієвий доступ до правосуддя і** на адекватне відшкодування завданої шкоди.
- Ви маєте **право отримувати доступ, змінювати, видаляти будь-яку особисту інформацію**, яку ви надаєте іншим, і контролювати, з ким вони можуть поділитися вашою інформацією.
- Ви маєте **право не бути дискримінованим за будь-якою ознакою**, такою як стать, релігія, етнічна приналежність або політична приналежність, коли ви реалізуєте свої права та свободи.

ЧОМУ САМЕ ЦЕЙ ПОСІБНИК?

Міжнародна комісія з питань зниклих безвісти (МКЗБ *англ.* International Commission on Missing Persons ICMP) підготувала цей короткий Посібник, щоб безпосередньо надати вам доступну інформацію про ваші права як члена сім'ї зниклої безвісти особи відповідно до міжнародного права та національного законодавства. У цьому Посібнику для сімей також вказано, де ви можете знайти допомогу, якщо ваші права порушуються. Крім того, в цьому Посібнику описано, як ви, як член сім'ї, можете сприяти забезпеченню поваги до ваших прав з боку органів влади.

Ми працювали з сім'ями по всьому світу, які опинилися у подібній ситуації, і ми знаємо, що сім'ї інколи стикаються з байдужістю та перешкодами у комунікації із владою та іншими інституціями, залученими до пошуку зниклих безвісти. Ми також знаємо, що багато людей, які шукають своїх членів сім'ї, можуть зіткнутися з дискримінацією за ознаками національності, релігії, статі, політичних переконань або інших ознак.

Інформація в цьому Посібнику допоможе вам розв'язувати проблеми, з якими ви можете зіткнутися, і донести до інших вашу точку зору; Посібник також проллє світло на те, як ви можете отримати допомогу у реалізації ваших прав, і як наука і технології можуть відігравати роль в обліку зниклих безвісти осіб і захисті ваших прав.

ХТО Є ЧЛЕНОМ СІМ'Ї?

Член сім'ї – це та людина, яка пов'язана зі зниклою людиною кровною спорідненістю або соціальними сімейними зв'язками. Сюди входять біологічні діти, усиновлені діти та пасинки; супутник життя/ чоловік/ дружина; батьки (включаючи тещу, тестя та прийомних батьків); а також брати та сестри, народжені від одних батьків або різних батьків або усиновлені. Таке інклюзивне визначення може в деяких країнах не застосовуватися до вас. Щодо міжнародної допомоги дивіться нижче: **ДЕ Я МОЖУ ЗНАЙТИ ДОПОМОГУ.**

ПРАВА СІМЕЙ

ПРАВО НА ПРАВДУ

Ви маєте право знати правду про хід і результати будь-яких розслідувань, проведених владою для встановлення долі і місця перебування зниклого члена вашої сім'ї та обставин, за яких він зник безвісти. Це право закріплено в статті 24 Міжнародної конвенції ООН про захист всіх осіб від насильницьких зникнень (МКЗНЗ), з-поміж інших міжнародних документів.

Сім'ї мають право шукати та отримувати інформацію про розслідування, які були проведені або проводяться, а також отримувати доступ до всіх відповідних архівів та місць, де можна знайти інформацію про зниклу особу. Якщо зникла безвісти особа померла, сім'ї мають право на отримання інформації у поясненні щодо обставин зникнення, включаючи причину та обставини смерті.

Якщо влада приховує інформацію про зниклих безвісти осіб від сім'ї, то сім'я має право на оскарження. Приховування такої інформації може порівнюватись до жорстокого і негуманного поводження, що є порушенням заборони катувань, відповідно до статті 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права (МПГПП). Заборона катувань є абсолютною нормою міжнародного права.

ПРАВО НА ДІЄВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Право кожної людини на життя, свободу і безпеку захищається законом. Це означає, що ніхто не може бути свавільно заарештований або затриманий. Це також означає, що ніхто не повинен піддаватися насильницькому зникненню або утриманню в таємному місці. Право на життя, свободу та безпеку також передбачає ваше право як члена сім'ї зниклої особи отримати результати ефективного розслідування щодо долі та місця перебування вашого зниклого родича та обставин зникнення. Ці права захищені статтями 6 і 9 МПГПП.

Ефективне розслідування повинно бути офіційним, незалежним, неупередженим та своєчасним і має встановити факти та обставини в кожному конкретному випадку. Розслідування також повинно сприяти притягненню винних до відповідальності.

Ви можете розпочати офіційне розслідування, повідомивши владі, що ваш родич зник безвісти. Однак органи влади зобов'язані розпочати неупереджене розслідування, як тільки їм стане відомо про можливе зникнення або фактичне зникнення людини за потенційно загрозливих обставин, незалежно від того, хто вчинив порушення та зловживання. Те ж саме стосується органів влади, яким стало відомо про місцезнаходження прихованих поховань або таємних місць утримання під вартою або інших місць, де можуть перебувати зниклі безвісти особи.

Розслідування також повинні бути прозорими, і ви маєте право стежити або брати участь у виявленні та ідентифікації вашого зниклого родича. Можуть застосовуватися певні конкретні правила на місцях злочинів або місцях поховань, такі як огороження території та обмеження доступу членів сім'ї до об'єктів, де проводиться розслідування. Зазвичай це робиться для того, щоб захистити вас від можливої шкоди, забезпечити ефективність та цілісність розслідування та захистити докази, які могли б встановити причину та обставини зникнення вашої близької людини.

Професіонали, які беруть участь у розслідуванні, повинні звести до мінімуму будь-яку шкоду, яка може виникнути в результаті цього процесу, особливо шкоду фізичному та психічному здоров'ю членів сім'ї. Вони повинні належним чином повідомляти про причину обмеження вашого доступу до об'єктів, де проводиться розслідування.

Вам може стати в нагоді корисний посібник – Міннесотський протокол ООН про розслідування потенційно незаконного заподіяння смерті. Серед іншого, цей Протокол роз'яснює права членів сімей зниклих безвісти осіб під час розслідування обставин долі та місця перебування їхніх близьких. У ньому також пропонуються настанови та кращі практики до застосування для тих осіб та фахівців, які беруть участь у процесі розслідування. Знайомство кращими практиками, пов'язаними з процесами розслідування, допоможе вам краще знати ваші права та відповідно захищати їх.

ПРАВО НА ПОШУК І ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Ви маєте право ділитися інформацією з ким завгодно, ви маєте свободу дій у пошуку, отриманні та поширенні інформації, в тому числі за кордонами вашої країни, а також у вас є право на доступ і спілкування з міжнародними установами. Право на пошук та поширення інформації охоплює повідомлення про зниклих родичів та обмін необхідною особистою інформацією, що дозволить полегшити пошук вашого зниклого родича.

Ви також маєте право на свободу співпраці з міжнародними установами з метою підтримки і формування громадських організацій та об'єднань сімей зниклих безвісти у вашій країні та за її кордонами, а також документування і обміну інформацією.

Ви повинні пам'ятати, що будь-яке здійснення права на обмін та пошук інформації несе в собі обов'язки та відповідальність поважати права інших, особливо права на конфіденційність. Наприклад, обмін особистою інформацією про іншу особу, включаючи інформацію про члена сім'ї, може порушувати права на конфіденційність, якщо тільки не вважається, що зниклий член сім'ї перебуває під загрозою.

Права і свободи, пов'язані з пошуком, отриманням і поширенням інформації, закріплені в статті 19 МПГПП.

ПРАВО НА СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ

Зниклі безвісти особи та члени їхніх сімей мають право на сімейне життя та возз'єднання. Сюди включається ваше право підтримувати сімейні відносини, спілкуватися, відвідувати ваших членів сім'ї та листуватися з ними, а також не бути розлученим з членами вашої сім'ї.

Відмова влади дозволити спілкування з вашою сім'єю є порушенням цього права і може бути прирівняна до жорстокого або принизливого поводження. Затримані особи також мають право на побачення та листування з родичами, за умови та обмежень, визначених законом або іншими нормативно-правовими актами. Найчастіше страждають від зникнення членів сім'ї жінки, і вони можуть страждати від додаткових форм залякування та переслідування, що виникають внаслідок таких зникнень.

Діти також страждають від зникнення своїх батьків, і внаслідок зникнення членів їхніх сімей, їхнє право залишатися зі своєю сім'єю опиняється під загрозою. Втрата одного з батьків внаслідок зникнення також є серйозним порушенням прав людини дитини. Діти мають право на сімейні відносини, визначені законом, без незаконного втручання, а також право не бути розлученими зі своїми батьками проти їх волі, за винятком конкретних підстав, які вважаються в найкращих інтересах дитини.

Ці права, що стосуються сімейного життя та права на об'єднання сім'ї, закріплені в МПГПП, а також у Міжнародній конвенції про права дитини.

ПРАВО НА ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ТА ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ

Ви маєте право на рівноправний та ефективний доступ до правосуддя, адекватне та оперативне відшкодування будь-якої заподіяної шкоди та доступ до відповідної інформації щодо порушень та всіх наявних механізмів відшкодування. Як член сім'ї зниклої безвісти особи, ви маєте право на відшкодування моральної, фізичної або майнової шкоди, заподіяної вам внаслідок зникнення вашого родича.

Засоби правового захисту та компенсації спрямовані, перш за все, на відновлення ситуації, яка існувала до зникнення. Якщо відновлення початкової ситуації неможливе, засоби правового захисту та відшкодування зниклим членам сім'ї можуть приймати інші форми, такі як:

- Відшкодування
- Реабілітація
- Задоволення вимоги
- Гарантії запобігання повторенню

Затвердження та захист права на ефективні засоби правового захисту та відшкодування є однією з найбільших проблем, з якими стикаються сім'ї зниклих безвісти. Колективна адвокація з іншими сім'ями зниклих безвісти через, наприклад, сімейні об'єднання та пошук підтримки спеціалізованих організацій може забезпечити посилення у донесенні вашої точки зору та ваших зусиль щодо визнання ваших прав органами влади за допомогою правових та адміністративних заходів, а також забезпечити ефективну реалізацію ваших прав.

ПРАВО НА НЕДОТОРКАННІСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ

Ваше право на недоторканність приватного життя складається з вашого права вільно для себе визначати, яка особиста інформація передається іншим.

Відповідно, будь-яка особиста інформація, яку ви надаєте стосовно вашого зниклого родича, повинна використовуватися лише за вашою вільною та інформованою згодою.

Інформована згода означає, що ви докладно розумієте:

- Хто отримає інформацію, яку ви надаєте
- З якою метою буде використовуватися інформація
- Як буде здійснюватися ведення цієї інформації та її захист

Крім того, ви, як член сім'ї зниклої особи, завжди повинні мати можливість:

- Контролювати особисту інформацію, пов'язану з вами та вашим зниклим родичем
- Мати можливість отримувати доступ, оновлювати, змінювати або відкликати ту інформацію, яку вважаєте за потрібне
- Переконатися, що персональні дані, включаючи характер сімейних відносин, будуть доступні лише тим, кому потрібно бачити їх для тих цілей, для яких інформація була зібрана.
- Переконатися, що ваші особисті дані будуть видалені, як тільки вони більше не будуть потрібні, наприклад, з огляду на те, що ваш зниклий родич знайдений

Конфіденційна особиста інформація, така як медичні стани або зразки ДНК та паспорти ДНК, повинна супроводжуватися вашою **письмовою згодою та містити інформацію, наведену вище**. Ваше право на недоторканність приватного життя є фундаментальним правом людини, визнаним у статті 12 Загальної декларації прав людини, яка лежить в основі людської гідності, автономії та свободи.

ПРАВО НА РІВНІСТЬ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЮ

Принципи рівності та недискримінації застосовуються до всіх прав і свобод. Усі особи користуються, без будь-якої дискримінації, основними правами, без будь-яких несприятливих відмінностей і незалежно від:

- політичних чи інших поглядів
- належності до національної меншини
- обставин народження, віку, статі, сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, сімейного стану
- релігії або віри
- раси, кольору шкіри, мови, етнічної приналежності, каст, національного або соціального статусу
- фізичної або психічної інвалідності, стану здоров'я

Це стосується, наприклад, вашого права дізнаватися долю, місце перебування та обставини зникнення безвісти родича без будь-якої дискримінації на основі ваших політичних переконань або приналежності. Це також стосується вашого права об'єднуватися з іншими та захищати права вашої зниклої безвісти близької людини без відмінностей будь-якого роду, пов'язаних зі зниклою безвісти людиною або сім'єю, як-от раса, релігія, національне або соціальне походження або інший статус.

Принцип рівності часто важко зрозуміти, у тих випадках, коли зникла безвісти велика кількість людей, чи то після збройних конфліктів або в результаті організованої злочинності або катастроф. За таких обставин міжнародне співробітництво може допомогти зменшити нерівність шляхом надання підтримки та допомоги всім особам та групам, які постраждали, але, зокрема, тим, хто є маргіналізований з політичної, економічної, соціальної або з інших причин.

ДЕ Я МОЖУ ЗНАЙТИ ДОПОМОГУ?

Існують різні юридичні та адміністративні норми порядку реалізації ваших прав. Як правило, ви повинні мати можливість повідомити про зникнення людини в поліцію, інший правоохоронний орган або національну правозахисну чи спеціалізовану національну установу.

Повідомити про зниклих безвісти осіб національним органам влади не завжди може бути можливо або достатньо. Ви можете звернутися до міжнародних органів та інших організацій, які займаються питаннями зниклих безвісти осіб. До них відносяться суди та слідчі установи, правозахисні та гуманітарні організації, а також адвокаційні групи. З наступними організаціями може зв'язатися будь-хто і вони можуть надати допомогу:

Ви повинні знати, що повідомлення про зникнення особи безвісти може поставити вас і зниклу безвісти особу під загрозу. Міжнародні організації можуть надати допомогу. Ви завжди повинні питати, кому передається ваша інформація і для чого вона використовується. Щоб отримати допомогу у поданні повідомлення про зниклих безвісти осіб або дізнатися більше про міжнародні ресурси, якими ви можете скористатися, можна зв'язатися з ICMP через вебсайт [OIC](#) або через електронну пошту за адресою ois@icmp.int.

КОМІТЕТ ООН З ПИТАНЬ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗНИКНЕНЬ (CED)

CED є договірним органом з прав людини, створеним МКЗНЗ. Відповідно до статті 31 МКЗНЗ, кожен може подати скаргу до CED про порушення прав, гарантованих Конвенцією, якщо відповідна держава визнала компетенцію CED щодо розгляду скарг від окремих осіб. Деякі, в основному європейські, центральноамериканські та південноамериканські країни, визнали таку компетенцію. Перелік цих країн доступний на вебсайті [CED](#).

МІЖНАРОДНА КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ (ICMP)

Члени сім'ї та інші особи можуть повідомити про зникнення безвісти особи до ICMP, яка є міжурядовою організацією, що працює з урядами та іншими суб'єктами у пошуку зниклих безвісти. Члени сім'ї та інші особи можуть надавати інформацію до Інтегрованої системи управління даними ICMP (iDMS), і ця інформація надалі може бути використана в розслідуваннях. ICMP також може попросити вас надати зразки вашої ДНК з метою возз'єднання зі зниклим родичем (наприклад, дитиною) або допомогти ідентифікувати зниклих безвісти осіб, яких уже немає в живих. Без вашої згоди ICMP не буде передавати цю інформацію іншим суб'єктам і не буде її обробляти. Ви можете повідомити про зникнення людей за допомогою Центру онлайн-запитів ICMP (Online Inquiry Center ([OIC](#))).

МІЖНАРОДНИЙ КОМІТЕТ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА — МКЧХ

МКЧХ є незалежною організацією, що зберігає нейтралітет і забезпечує гуманітарний захист та допомогу жертвам збройних конфліктів та інших ситуацій насильства. МКЧХ має програму «Відновлення сімейних зв'язків», яка призначена для пошуку осіб, що були розлучені зі своїми сім'ями, та відновлення їхніх контактів з родичами. Центральне Агентство з розшуку (СТА) в рамках МКЧХ допомагає запобігти розлученню сімей та зникненню людей шляхом збору та передачі інформації, виконуючи роль нейтрального посередника. Ви можете повідомити до [СТА](#) про зниклих безвісти в режимі "онлайн".

ІНТЕРПОЛ

ІНТЕРПОЛ – це міжнародна організація, яка працює в першу чергу з національними правоохоронними органами, зокрема з поліцією. ІНТЕРПОЛ застосовує систему сповіщень для видачі міжнародних запитів про співпрацю або попереджень, що дозволяє органам поліції в країнах-членах обмінюватися важливою інформацією, з якою має справу поліція. Для передачі інформації про зниклих безвісти застосовуються «жовті» сповіщення. Можна здійснювати пошук «жовтих» сповіщень на сайті ІНТЕРПОЛУ. ІНТЕРПОЛ також веде базу даних під назвою I-FAMILIA. Ви можете надіслати свій зразок ДНК до [I-FAMILIA](#) для встановлення відповідності зразкам. Для цього потрібно звернутися до національної поліції.

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ МІГРАЦІЇ (МОМ)

МОМ є провідною організацією в системі Організації Об'єднаних Націй, яка працює над заохоченням та підтримкою упорядкованої, гідної та гуманної міграції. Вона також працює над питаннями, пов'язаними зі зниклими безвісти мігрантами, в рамках проєкту «Зниклі безвісти мігранти» та створює загальнодоступну онлайн-базу даних. Сама [МОМ](#) безпосередньо не проводить заходів з пошуку зниклих безвісти осіб. Однак, вона надає інформацію про ресурси, доступні для сімей в усьому світі і на регіональному рівні, що стосуються осіб, які зникли безвісти під час міграції.

РОБОЧА ГРУПА ООН З ПРИМУСОВИХ АБО НЕДОБРОВІЛЬНИХ ЗНИКНЕНЬ (WGEID)

Ви можете повідомити про випадок зникнення безвісти безпосередньо до WGEID – Робочої групи ООН. Сама [WGEID](#) не проводить розслідування; вона допомагає сім'ям у спілкуванні з урядовими органами відповідної країни. WGEID розглядає та передає урядам доповіді про насильницькі зникнення, вимагаючи від урядів проведення розслідування та інформування WGEID про результати.

РЕГІОНАЛЬНІ МІЖНАРОДНІ СУДИ приймають скарги щодо зниклих безвісти осіб. Сюди включаються Європейський суд з прав людини, Міжамериканський суд з прав людини та Африканський суд з прав людини та народів через Африканську комісію з прав людини та народів.

Ви повинні вичерпати всі доступні засоби правового захисту на національному рівні, перш ніж ваші скарги щодо порушення прав людини будуть прийняті міжнародним судом. Регіональні міжнародні суди винесли рішення проти держав за неспроможність ефективно розслідувати зникнення та зникнення безвісти осіб, а також за порушення заборони катувань та нелюдського поводження щодо сімей зниклих безвісти, яких залишили без відповідей на їхні питання, на додаток до інших порушень прав людини.

Ви також можете звернутися до організацій, що надають спеціалізовану юридичну допомогу, таку як юридичні консультації та представництво у справах у міжнародних судах, а також підтримку психічного здоров'я та психосоціальну підтримку, під час вашої подорожі у реалізації ваших прав.

ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА (ОГС)

ОГС також можуть допомогти вам:

- ▶ Повідомити про вашу зниклу близьку людину міжнародним агентствам та організаціям
- ▶ Дати інструкції та інформацію про можливу допомогу, яку ви можете отримати на національному та міжнародному рівнях
- ▶ Забезпечити підготовку та інформацію щодо реалізації ваших прав
- ▶ Полегшити ваш доступ до міжнародних організацій та агентств

Багато ОГС, що займаються питаннями зниклих та зниклих безвісти осіб, належать до регіональних коаліцій або федерацій організацій та асоціацій. Ці регіональні групи є неоціненним джерелом інформації, включаючи настанови для невеликих організацій або відділень.

РОЛЬ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасні науково-технічні засоби є важливим компонентом ведення обліку зниклих безвісти. За допомогою чітко визначених процедур вони можуть встановлювати факти, включаючи отримання доказів, для таких цілей:

- Возз'єднання сімей за допомогою порівняння ДНК,
- Визначення причини та обставин смерті,
- Надання доказів для встановлення відповідальності та справедливості/ правосуддя, включаючи встановлення тяжкості та масштабів порушень та зловживань правами людини;
- Забезпечення правильності архівних записів про те, що відбулося.

У рамках судової експертизи порівнюють особисті дані про зниклих безвісти осіб, надані їх родичами, з даними, отриманими з інших джерел. Наприклад, фотографія вашого зниклого родича, яку ви надаєте, може бути порівняна з іншими фотографіями за допомогою технології розпізнавання обличчя або з іншою інформацією, наданою кимось, хто міг бачити вашого зниклого родича.

Аналіз ДНК здатен допомогти встановити сімейні відносини, щоб дозволити зниклим особам возз'єднатися з членами сім'ї. У випадках, коли є імовірність, що зникла людина померла, аналіз ДНК є одним з трьох прийнятих методів ідентифікації людини, наряду з відбитками пальців і стоматологічним аналізом. ДНК члена сім'ї зниклої людини може порівнюватися з ДНК невідомих людських останків.

Хоча потенціал біологічних доказів для ідентифікації жертв та злочинців збільшився, жодного юридичного права на аналіз ДНК досі не встановлено. У більшості випадків саме урядові та судові установи, як національні, так і міжнародні, мають можливості та ресурси для забезпечення того, щоб розслідування давали послідовні результати.

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ З ІНФОРМАЦІЄЮ, ЯКУ Я НАДАЮ

01

Повідомлення про зникнення особи

Ви або ваші представники можете повідомити про зникнення особи до органів влади або міжнародної організації та надати свої контактні дані.

02

Початок розслідування

Влада розпочне офіційне розслідування. Міжнародні організації можуть допомогти владі у проведенні розслідування.

03

Збір інформації

Залежно від обставин вам буде запропоновано надати додаткову інформацію, як-от фотографії, опис особи або зразок вашої ДНК.

04

Обробка інформації

Інформація розміщується в базі даних за допомогою стандартних форматів, таких як юридичні визначення злочинів або профілі, які містять ДНК дані.

Інформація в стандартному форматі в одній базі даних може порівнюватися зі стандартною інформацією в іншій базі даних.

Разом вони складають інформацію про зниклу людину.

01

Повідомлення про місце перебування

Будь-хто може повідомити про місце перебування, де можуть бути зниклі безвісти, наприклад, в'язниці, місця примусової праці, місця злочинів, приховані поховання.

02

Підтвердження місця перебування

Влада буде досліджувати повідомлення про місця, де можуть перебувати зниклі безвісти. Представники влади прямують до цих місць, перевіряють тюрми або досліджують ґрунт на предмет наявності поховань.

03

Збір інформації

Людей, знайдених живими, попросять розповісти про те, що сталося. Невідомі людські останки будуть досліджені на наявність травм і буде проведено аналіз ДНК.

04

Обробка інформації

Інформація розміщується в базі даних у стандартних форматах, з застосуванням наукових термінів щодо травм, юридичне визначення злочинів або номерів ДНК профілів.

Проблема зниклих безвісти зачіпає всі країни, як багаті, так і бідні. Люди зникають безвісти внаслідок конфліктів, порушень прав людини (включаючи насильницькі зникнення), природних і техногенних катастроф, організованої злочинності, імміграції та інших причин. Існують процеси та інструменти для ефективного розв'язання проблеми, але вони застосовуються не всюди. Стандартна модель, розроблена ICMR, має на меті окреслити ці процеси та інструменти.

Стандартна модель показує, що процеси пошуку зниклих безвісти осіб включають інформацію з двох джерел:

- Хтось (наприклад, ви) повідомляє про особу як зниклу безвісти і надає інформацію, а саме, ім'я особи та місце зникнення,
- Хтось (наприклад, ви) повідомляє про місце, де можуть бути зниклі безвісти особи, наприклад, таємна в'язниця або поховання.

Цю інформацію потрібно об'єднувати разом. Це робиться за допомогою баз даних, в яких використовується однакова мова для обробки інформації, отриманої з обох джерел. У цій мові використовуються наукові, юридичні, медичні та інші стандартні терміни, які є універсальними. Таким чином, можна провести порівняння великих обсягів інформації для пошуку зниклих безвісти.

У багатьох регіонах світу ці процеси можуть бути відсутні. Можуть мати місце певні прогалини, спричинені перешкодами та відсутністю політичної волі. Однак дуже часто інформація, яку ви та інші надаєте, не обробляється органами влади так, щоб це давало результати. Цей процес можна вдосконалити шляхом розширення міжнародного та національного співробітництва, покращень в обробці та захисту даних.

ЩО МЕНІ РОБИТИ?

Ви можете відіграти важливу роль у забезпеченні того, щоб ваші права були визнані та захищені, якщо будете вимагати дієвого проведення розслідування для встановлення фактів.

- ▶ Ви можете повідомляти та документувати порушення прав людини та виступати за створення громадських інституцій, які будуть підтримувати права людини та заслуговувати на довіру громадськості. Часто це вимагає проведення правових реформ або введення нового законодавства на основі міжнародних конвенцій та інших документів, які містять гарантії на підтримку зниклих безвісти осіб та їхніх сімей,
- ▶ Ви повинні брати участь у механізмах, описаних вище, якими надаються та збираються дані про зниклих та зниклих безвісти осіб та які забезпечують встановлення централізованого обліку даних про зниклих безвісти осіб. Ви можете допомагати в отриманні точки зору спільноти, де є зниклі безвісти особи, стосовно функцій будь-яких таких механізмів.
- ▶ Ви повинні намагатися спостерігати за роботою слідства у тих місцях, де можуть бути знайдені зниклі безвісти особи, включаючи місця утримання під вартою або незаконні поховання (якщо це безпечно для вас та інших людей).
- ▶ Ви повинні сприяти розробці політик для подальшого вдосконалення законодавства, яке буде захищати ваші права, забезпечувати відшкодування й механізми правового захисту від заподіяної шкоди, а також інших істотних порушень і зловживань основними правами. Засоби правового захисту та відшкодування є важливим внеском у встановлення та підтримку миру.
- ▶ Ви можете надавати ваші докази та свідчення під час судових процесів та брати участь в інших механізмах, спрямованих на притягнення винних до відповідальності.

Такі міжнародні конвенції, як МКНЗ та МПГПП, є важливими інструментами для розв'язання проблеми зниклих безвісти осіб та запобігання повторенню порушень та зловживань. Дієве застосування положень цих конвенцій може вимагати проведення правових та інституційних реформ на найвищому рівні. Наприклад, в рамках таких реформ необхідно буде вимагати створення нових інституцій, таких як комісії з прав людини або інші органи правового контролю. Сім'ї зниклих безвісти можуть сприяти створенню таких інституцій та працювати з залученням адвокації, формування асоціацій та участі у процесах пошуку зниклих безвісти через місцеві та міжнародні інституції, які посилюють відповідальність держави за зниклих безвісти. [Паризькі принципи ISMP](#) визначають обов'язки держави щодо зниклих безвісти осіб і ваших прав.

Ця публікація була підготовлена Міжнародною комісією з питань зниклих безвісти (ICMP) за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її вміст є виключно відповідальністю МКЗБ і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу.

WWW.ICMP.INT